

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institudam ad cat olicarum partium proposita promovenda, id equidem proban-us libenter (Az általalatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhoz, 1896. március 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohánytözsdekben.

Szociális reflexziók.

Írta: dr. MINIMUS.
(Folytatás.)

III.

Az első cikkben említett szervezkedési előnyök nem tartoznak hozzá a szociáldemokratizmus lényegéhez, hanem a szervezkedés lényegéhez általában. Nem azért léteznek, mert a szervezkedés szociáldemokratikus, hanem azért, mert a demokrata törekvések a szervezkedés hatalmas eszközével dolgoznak.

Viszont mindaz, amit veszedelmesnek jelezünk, nem a szervezkedésből, mint ilyenből ered, hanem azért van, mert a szervezkedés nemesítő hatásai mellé a szocializmus odaülteti az elégedetlenséget, gyűlöletet, Isten- és hazatagadást.

E két megállapodásból következik, hogy a munkástömegek szervezkedését más alapra, a keresztény jözség, vallás- és hazaszeretet alapjára kell helyezni.

Régez belátták ezt mindazok, akik a keresztény Magyarország megmentésén fáradoznak: történt is sok üdvös és hasznos kísérlet ezen a téren, a jelen pillanatban azonban kénytelenek vagyunk bevallani, hogy keresztény szociális mozgalmunk gyenge, a demokrata szocializmus pedig terjed mindenfelé.

Az a kérdés, meg merjük-e vallani önmagunknak, csak úgy négy szemközött, hogy hol a hiba?

Nemrégén egy sztrájk-rendező munkásbizottsággal érintkeztem. Követeléseiket megbeszéltek, — jogos és méltányos volt valamennyi — azután átterelődt a beszéd a ker. szociális mozgalomra.

— Mondják meg őszintén, — szóltam — miért idegenkednek a keresztény szervezkedés eszméjétől?

— Hangos kérdésre hangos a felelet — mondá a bizottság szónoka. — Nekünk nem ige kell, hanem kenyér. Attól félünk, hogy a keresztény szervezkedés nekünk csak ígét ad, nem kenyeret. Attól tartunk, hogy a szociáldemokratáktól elszakadva, megint az urak kezébe kerülünk.

— De hisz épen előbb magyaráztam a keresztény szervezkedés célját, mely a maguk érdekeinek megvédelmezése!

— Mind igaz az, kérem. Azonban úgy van a dolog, hogy a kenyeret nekünk nem azok adják munkánk után, akik a keresztény szervezkedést megcsinálják, hanem az urak, akik még kétszer se mondták, hogy megadják békességes jószándékkal a keresztény szocialistáknak azt, amit megadnak kényszerűségből a sztrájkoló szociáldemokratáknak!

Kénytelen voltam hallgatagon igazat adni neki. Mert itt a hiba. Még a legkeresztényebb birtokokon, a papi birtokokon sem részesül a keresztény szociális mozgalom abban a támoga-

tásban, a mely megilletné. Ott is, — tisztelet a kivételnek! — a zseben keresztül tekintetik a munkáskérdés. Ott is, nem a keresztény méltányosság, igazságérzet, jövőbetekintő áldozatkészség védik meg a munkás érdekeit, hanem a szociáldemokrata tülekedés, egy egy jól kiszámított sztrájk.

Valljuk meg tehát egész őszintén, hogy a ker. szociális mozgalomnak kerékkötője közvetlenül a munkások nagyfokú bizalmatlansága, gyökerében pedig a munkaadók szűkkeltség, vagy a legjobb esetben nemtörődősége. Első sorban értjük itt természetesen a keresztény munkaadókat, mert a zsidó birtokostól meg bérletől úgy se várunk egyebet, mint zseb-politikát.

Gyökeres sebnak kés az orvossága. A munkástömegek bizalmatlanságát csak mélyreható orvossággal lehet bizalomra váltani. Azok a munkaadók, akik hűzát, társadalmat, magántulajdont, vallást féltenek, akik adnak valamit arra, hogy a társadalmi erők és helyzetek eltoldásának idejében szeszertek és milliók tömegétje megfelelő fekvést találjon és békés kulturális munkába álljon, azok tömörüljenek országos szervezetbe, méltányoljanak minden jogos kívánságot, és mondják ki alaptörvénynek a keresztény szociális mozgalom minden irányú pártolását.

Ugy vagyunk majdnem minden keresztény, mozgalommal, hogy sohasem akkor kezdünk eslekedni, amikor a működés tér még tabula rasa hanem akkor, amikor ugyanazon a téren már valamely más alapokra fektetett mozgolóadás a helyzetet bonyolultá tette.

Itt van például a szociáldemokrata iparos szakszervezetek ellen való küzdelem. Belátja mindenki, hogy terrorizmusokat nem lehet más-kép letérni, mint a keresztény munkaadók szervezkedéséből eredő általános bojkottal és a ker. szociális ipari munkások kizárólagos pártolásával. Még sem nyult hozzá senki a dologhoz; bevártuk szépen, hogy az építőmunkások hatalmas-kodó szakszervezetei ellen az illető munkaadók a budapesti munkaadószervezetből kiindulólág országszerte tömörüljenek, olyan alaptörvényekkel, amelyek ugyan stricto sensu megfelelnek az igazságosság rideg követelményeinek, de semmiképen sem alkalmasak a kérdés végleges megoldására, mert nem a keresztény méltányosság sugalmazta őket, hanem az önérdékvédelem szelleme.

Szerződésük kezembem volt. Öregiben öt kemény pontból áll. Az összes vállalkozók kötelezik magukat, hogy a sztrájkot az építőöklkel vis majornak ismeretik el. 2) A munkadíjak kö-zös megállapodás folytán egyöntetűek lesznek. 3) Fegyelem dolgában az alkalmazott munkások részéről a munkaadó jogkörét sértő befolyást nem tűrnek. 4) Lázongó és lázító munkások rög-tön elbocsájtandók és a szövetkezet egész munkaterületén sehol fel nem foghatók. 5) A kölcsönös kötelezettség három évre érvényes. Az első pont ellen vétők büntetése bírólág nem mérsé-

kelhető ötezer korona, a 2. ellen vétőké 200, a 3. ellen 300, a 4. ellen 50—100 korona. Ezelőtt másfél hónappal már harminckett nagyobb város vállalkozói beléptek a szövetkezetbe, azóta bizonyára még többen vannak.

Igy nem lehet a kérdést véglegesen megoldani. A megoldást két tényezőtől várjuk, az állami törvényhozástól és a társadalmi szervezkedéstől. Reméljük, hogy az államháztartási és egyéb, a törvénytelen kormány alatt fűzőben maradt nagy kérdések rendezése után különösen a néppárt felkarolja majd a néppárt mostoha-gyermekeit, a szociális kérdést és működésének homlokterébe állítja pártprogramjának gyönyörű szociálpolitikai részét.

Addig is, meg a jövendő törvények keretein belül azután is társadalmilag kell a viszonyok rendezéséhez látnunk. A társadalom nyugalma, nemzetgazdaságunk rendes folyása az adott viszonyok között a keresztény-szocializmustól függ. A keresztény szocializmus jövőjében viszont el-határozó tényező lesz a munkaadók magatartása. Össze kell tehát őket gyűjteni a jelzett célra. Ha a keresztény szociális egyesületek központja meg nem kezdi a munkát, meg kell kezdeni a periferiákon, a vidéken. *A földmunkások viszonyainak rendezésére a munkaadók országos, vagy megyei kongresszusát kérjük.*

Kérelem Székesfehérvár lelkes hölgyeinek.

A székesfehérvári „Tulipánkert-szö-vetség” megalakítása tárgyában f. évi május hó 6-án nagyszámú lelkes hölgy-közönség részvételével tartott értekez-leten határozatlanlag kimondatott, hogy elnöke által egy tulipán-diszítással ellátott törzskönyvet készített, melybe a szövetség célját feltüntető öt pontban foglalt ha-tározat beiktattatik és az értekezleten létrejött egyesülés emlékére, egy a vállalt erkölcsi kötelezettség erősítésére a törzskönyv a szövetség tagjai által aláíratik.

A törzskönyv elkészülvén, annak alá-írása céljából f. évi július hó 7-én d. e. 11 órakor a városháza nagytermében a „Tulipánkert-szövetség” ülést tart, melyet midőn Székesfehérvár város hazafias érzésű lelkes hölgyközönségének szives tudomására hozni szerencsénk van, tisztelettel felkérjük, hogy a „Tulipánkert-szövetség” tagjai sorába belépni és a törzskönyv aláírása céljából a jelzett határnapon a városház nagytermében megjelenni sziveskedjenek.

Székesfehérvár, 1906. július hó 5-én.

Havranek József,

elnök.

Havranek Józsefné,

elnök.

őzv. Groszbauer Józsefné, dr. Bierbauer Viktorné,

jegyző.

Námesy János,

jegyző.

Mai lapunk 4 oldal.

00000377

százados fák értékesítéséből is csinos haszonhoz fognak jutni. Városunk azonban szegényebb lett egy igazán szép és tradicionális területtel, a melyet — ha gazdaságabbak volnának — bizonyára felhasználhattunk volna valamely érdemes kulturális célra.

— **A hercegprímás az aratósztrájkokról.** Vaszary Kolos bíboros hercegprímás körrendeletben hívta fel egyházközségeit, hogy igyekezzenek a népet az igatók bujtogatásaival szemben felvilágosítani, egyszersmind a munkaadókat a munkássággal való méltányos bánásmódra felhívni. A munkás tisztességes megélhetésének biztosítása — mondja a hercegprímás — jólétnek főközlökra, a lehetőség határai között való előmozdítása, érdeke nemcsak a munkásoknak, hanem maguknak a birtokosoknak is. A munkásokat a szociáldemokráta igatóktól meg kell szabadítani, akiknek nincsen hazája, vallása és Istene, az ne lehessen vezére munkásainknak. A munkáskérdés megoldásának előfeltétele — mondja végül az egyházfő — a szociális intézményeknek törvényhozási és társadalmi uton lendítő életbeléptetése.

— **A Polgári Dalkör új karmestere.** Kevés dalárdának van az országban olyan szép erkölcsi tőkéje, mint a mi Polgári Dalkörünknek. Éppen azért természetes, hogy társadalmunk minden rétege előtt nemcsak rokonszenves, de tisztelet tárgya is. Működését általános érdeklődés kíséri, sorsa iránt mindenki érdeklődik. Mi is gyakran megemlékeztünk sikeres szerepléseiről s a legutóbb szívesen hallottuk, hogy komoly tervként merült fel az Iparoskórral való egyesülése. Annál kellemetlenebbül érint tehát most bennünket az a tudósítás, hogy az Iparoskör legutóbb tartott választmányi gyűlése, nem tudván a helyzet magaslatára emelkedni, a tervnek útját szegte. A Polgári Dalkör eddig is fenn tudta magát tartani s így csak az Iparoskör tekinthető volna szerencsés körülménynek, ha egy ily eleterős testület összes erkölcsi tőkéjével együtt emelni segíti szépen a fejlődő társaságunk színvonalát, a Polgári dalkör kézzel volt önállóságot feloldozni. Ha bizonyos cselekvési szabadságot biztosítottak volna számára. Csodálatos, hogy egyes „ellenzékiek” attól féltek, ami a valóságos határain messze túlesik. Nemelyek azt hangoztatták ugyanis, hogy a dalárda fentartása akkora költséggel jár, amint az ő fejlődő társaságuk megcrőlítés nélkül fedezni nem képes. Ugyan! Hát eddig miről élt a Polgári Dalkör? Nem a saját emberségéből szerezte meg a szükséges költségeket? Ha az Iparoskör kebelébe olvad, elvész minden tetteje, a közönségre gyakorolt vonzó képessége? A dolog végtelenül egyszerű lett volna. Amint a könyvtárak javára szoktak felolvasásokat, mulatságokat rendezni, úgy az Iparoskör a kebelében levő dalárda javára is rendezhetett volna hangversenyeket, színelőadásokat. Ekként a szükséges költségeket megcrőlítés nélkül össze lehetett volna szerezni. Végre egy társukról dalárda nélkül szárnyaszegett madár. Minden mulatsága üres, minden felolvasása száraz. Hiszen az Iparoskör úgy is komolyan foglalkozott már eddig is egy dalárda alakításának az eszméjével. Már pedig az ingyen-karmesterek (a szakkepzettokről beszélünk!) — mint mindig — ma is fehérlők. Mi reméljük, hogy az Iparoskör jobb meggyőződésre jut; de a Polgári Dalkör — úgy látszik — nem igen bizik ebben. Éppen azért csaldóttan, de annál több ambícióval fogott a szükségesnek mutatkozó regeneráláshoz. A dolog annál nagyobb fontossággal bír, mert a legközelebbi *Dunántúli dalverseny* Székesfehérvárról lesz. Mivel a dalárda az utóbbi időben szépen megerősödött, a karmester megválasztásán fordult meg a Dalkör sorsa. A vezetők számbavévnél, hogy a karmesteri pálcát forgatójának nemcsak jó dirigensnek kell lennie, de egyszersmind olyannak is, akinek

szervezőképessége mellett tettereje is van, sokáig fontolgattak a dologt. Végre arra a megállapodásra jutottak, hogy a karmesteri pálcát Ketskés Elek belvárosi kantornak ajánlják fel. Ketskés a tegnapi nári járt küldöttségnek szívesen ígerte meg, hogy a karmesterségre vállalkozik. A Dalkör tehát új életre kelt, mar most csak kitartás kell!

— **Bünbánó sztrájkolók.** Lapunk előző számában foglalkozva a börgöndi aratósztrájkjal megírtuk, hogy a sztrájkolók, akik lovasberenyi, nadapi és pázoldi lakosok, Kálmán Vince a székesfehérvári járas főszolgabírája szerzősszéges miatt 25—25 napi elzárásra ítélt. E hírnök kapcsán jeleztük azt is, hogy az elítélteket a főszolgabíró rendeltetere még aznap este szuronyos csendőrok kíséret a veszprémi kir. ügyészség fogházába. Már itt Székesfehérvárról a tárgyalás folyamán ki lehetett venni az aratók elejtett szavából, hogy a sztrájk kezdeményezői a pázoldi aratók voltak. Amikor pedig Veszprémben értek kitérőt belötek a szunyado jobb erzes es sirva könyörögtek, hogy adják tudtára gróf Cziraky Antalnak, Börgönd birtokosának, hogy ők szívesen dolgoznak, de ezt eddig nem merték megmondani, mert a pázoldi aratók agyonütéssel teyegettek őket. Gróf Cziraky Antal, aki ismeretes munkásai iránti jószívűségéről, tudomást szerezve a dologról, tegnapelőtt délután Komiss Boljarszár tb. főszolgabíró kíséretében Veszprémben utazott és a dolgozni akaró lovasberenyi es nadapi aratókat, összesen ötvenharmat szabadonbocsátott. A pázoldiak, akik tizenkilencen vannak es kijelentették, hogy semmi szín alatt sem dolgoznak, továbbra is loglyok maradtak. Börgöndön most zavartalanul folyik a munka es a kasza előtt újra dol a termes arany kalásza.

— **Szerencsétlen esés.** Madár József maroshegyi szatócs hazatérőben az ev. ref. temetőnél lebukott kocsjáról es nyomban meghalt.

— **Utóállítások.** Az 1905 évi főszorozásról távol maradt hadkötelesek utóállítása ügyében a vármegye alispánja a következő rendeletet bocsátotta ki: Vonatközússal f. hó 1-én este a konyhában 4030 sz. alatt kiadott rendeletemre értesitem, hogy a folyó hó 20, 21, 22, 23, 24 es 26 napjára kitűzött utóállítók a sz. fehérvári sörház iaktanyában fognak megtartani.

— **Szüli gondatlanság áldozata.** A szüli gondatlanságnak ismet áldozatul esett egy kis gyermek elete. Özv. Doucha Ferencné, Fazekas utcai lakosnő f. hó 1-én este a konyhában mosott, 17 hónapos lllonka leánya pedig körülötte játszadozott. Az anyának a szobában akadt dolga, a kisleány ezalatt az asztalon álló jég-szobás üveget felhajította. Hasztalan volt a rögtön orvosi segély, a gyermek a szenvedett súlyos belső égési sebek következtében meghalt. A rendőrség vizsgálatot indított ez ügyben.

— **Lólópás Mörögt.** Mörögt írják: Folyó hó 3-án reggelre a ménesböl két darab 4 éves pejkancát elloptak. A tettesek valószínűleg kőborcigányok voltak. A csendőrség megindította a nyomozást, amely azonban ezideig nem vezetett eredményre.

— **A chronikus bronchial-hurut ellen sikerült oly szert találni,** amely a hatótos tüneteket gyorsan visszahozja, az étvágyat előmozdítja es az elgyengült testet erősíti: ezen szer a „Sirolin-Roche”. Az orvosok által kipróbálva es ajánlva, kitűno hatásanal hogy gyorsan ismertte es kedvelté vált, mivel meg regi, ellanyagolt bajknál, ahol már semmi-féle szer sem használt, kiválóan bevált. „Sirolin-Roche” gyógyszerakban kaphato.

— **Tolvaj asszony.** Sósoktról írják lapunknak: Langermann Imrené sósoktról lakosnő a napokban épen akkor lépett lakásába, amikor Schell Jánosné tárnoki lakos koldusasszony egy csomó ruhával, amelyeket a lakásban úgy lopkodott össze, távozni akart. Langermanné a csomagot kivette a tolvaj kezéből, utjára engedte, de az esetet bejelentette a csendőrségen. A csendőrség a feljelentés alapján házkutatást

tartott Schell Jánosné tárnoki lakásán, amely alkalommal ott nagy mennyiségű lopott ruhaneműeket találtak. Schellné azt állítja ugyan, hogy a ruhaneműeket koldulás közben kapta, de ezt a körülményt kizárja az, hogy a ruhák majdnem teljesen újak. A tolvaj asszonyt letartóztatták es bekisérték a váli kir. járásbírószág börtönébe.

— **A felsőbb leányiskola növendékeit figyelmeztették a helybeli lapok arra nézve,** hogy bizonyítványukat e hó 4., 5- és 6-dik napján az intézetnél átvehetik. Szívesen közöltük az intézet igazgatóságának a felhívását s nem is volt hozzá szavunk. Nem úgy azonban a Sz. es V., a melyet általánosan elfogadott néven spenótlapnak tisztelet Székesfehérvár újságolvasó közönsége. Ő a következő megjegyzést akasztotta utána:

— Több előrelátással bizony a többi intézetekkel együtt itt is kiadhatók lettek volna a bizonyítványok az évzáró Péter es Pál napján.

A ki ezt elolvassa, elsősorban azt kérdezi önmagától, hogy vajjon milyen vér pezseg abban, hol tanult magyarul az, a ki ezt a nyakatekertséget kinyögte.

Másodsor természetesen a felsőbb leányiskola vezetéségét vádolja hanyagságról, hogy ilyen főben járó dologgal is kényelmeskedik, vagy késedelmeskedik.

Csak egyre nem gondol a laikus. Arra, a mi itt a sorok közt olvasandó. A t. spenótlap ugyanis egy gyenge oldaldóft szándékozik adni azoknak a kik az ő üzleti reményei iránt érdeklődni elfelejtettek. Van ugyanis neki egy „nadszerű” nyomdája, egy elsőrendű nyomdája, egy dusan felszerelt nyomdája, a melynek mindene van, csak sok dolga nincs. Hogy hogyan születt ez a kitűnő nyomda — nem tudatik? Csak az tudatik, hogy a legsötétebb Fejérvári-, Krisztóly-, Vészi korszak legsötétebb napjaiban jött létre, a mikor a judásbéreket osztogatták azoknak, a kik el tudtak feledkezni arról, hogy ők, ha nem is magyaroknak születtek, de magyar kenyeret esznek s magyar levegőt szívnak; a kik rugdalnak mindent, a mi a magyar haza szeretetéből fakadt; a kik égig magasztalták a darabont uralmat s nagy ciceróval irtak dicshimnusokat arról a Vészi Pepsiről, a ki ma szívesen kerül ki tiz lépésről minden magyar ember. Mi felszólítottuk egyszer a spenótlapot, hogy nyilvánítsa ki „becsületszavára”, hogy nem kapott semmit a Vészi égíse alatt. A felelet az volt, hogy hallgatott es lapított mint a tuzok.

Hát ennek a nagy becsületnek aztán megszülettek az árnyékai, a melyek kísértetiesen követik a spenótvállalat minden mozdulát. Mint mondánk, a spenótyomdának mindene van elég csak dolga nincs sok. Hiába! mindenki fél annak a gonosz korszaknak szüleitől. Ezt akarta tehát tudtára adni az intézet vezetéségének, hogy tetszett volna nála nyomtatni azt az értesítőt, majd lett volna akkor pontosság, lelkiismeretesség, meg előrelátás is, mert hát fő az előrelátás. Ő es a darabont nyomda megtanulta ezt annak idején. Hát itt van a kutya eltemetve. A mi most már a dolog meritumát illeti, a következőkben válaszolhatunk: A felsőbb leányiskola vezetéségét senki jogosan vagy okosan nem vádolhatja ez előrelátás hiányáról, mert a bizonyítványok kiosztása egységyedül csak azért késett, mert a felsőbb leányiskola nyilvánossági jellegének ministeri jóváhagyása csak jul. 2-án érkezett hivatalosan az intézet vezetéségéhez. Addig pedig a bizonyítványok kiadhatók nem voltak. A darabont-kormányának ugyanis, ameyet a spenótlap olyan lelkendezve támogatott, mindenre volt ideje, csak arra nem, a mire kellett volna. Így szakadt minden ügy elintézésre a tisztessé kormányára s az a nagy anyaghalmoz miatt csak most intézhette el a felsőbb leányiskola jóváhagyásának ügyét.

Sirolin

Emeli az étvágyt es a testvélyt, megszünteti a köhögést, vildakot, újul izmokat.

Tüdöbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza
ellen számtalan tanár es orvos által naponta ajánlva.

Mint hogy értéketlen utánzatokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolását.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svájcs)

„Roche”

Kapható orvos rendelésre es gyógyszerárakban. — Ára évenkénti 4.— koruss

A Fejérmegyei Napló 1906. évi július 1-én új előfizetést nyit, a melyet ajánlunk olvasóink figyelmébe.

A Fejérmegyei Napló előfizetési ára:

Félévre 6 kor.
Negyedévre 3 kor.
Egy hónapra 1 kor.

A bodajki kirándulás.

A helybeli főgymnasium Mária kongregációja és néhány érettségizett ifju június 25-én Bodajkra, a régi magyar Mária kegyhelyre zárandókat, hogy halát adjon a Szent Szűznek azon sok jótéményért és kegyért a melyben őket egy hosszú esztendő fáradaimai közt elhalmozta, a Kinek segítségével szép eredményel fejezhették be evi munkálkodásaikat s most édes örömmel szívükben térhetnek vissza kedveseik körébe, hogy nyugodt és meglegedett lélekkel pihenjék ki az évnek fáradaimait.

Es a bodajki kirándulás valóban igen szép és kedves koronázó ünnere volt az ifjak működésének. Harmonikus összhangban kötötték egybe a hasznát a kellemessé s a kirándulás ugy testi mint lelki épülésére szolgált a jelenvalóknak.

A kirándulást Vargha Damján dr. tanár vezette mint a kongregáció praesese s részt vett meg Nagelreiter Alajos dr. hitánár is.

Volt ennek a kirándulásnak egy kedves, lelketnemésítő epizódja, a mely váratlanul jött, de úgy hiszem lelkünkben maradandó, örökre kedves emlékü s tanulságos nyomot hagyott hátra: egy vérbeli, istensugallta művész otthonának és lelkületének megismerése.

Még fogva tartotta lelkünket a Kálvária sziklás bércefokán Krisztus és a két later keresztjétől felénk áramló komoly hangulat, midőn a meredek sziklafalon alásikló szemünk előtt varázslatos kép tárult fel, az előbbi hangulattal csodás ellentétben. Egy pompás tündéri kert és rózsáliget volt ott alatt a meredek lejtő folytatásaként, mely jól gondozott terrasos utal volt összekötve egy pompás kastély vakító teherseghen ragyogó arkádjaival. A minden ízében igaz, vonzó művészi csinnal megépített kastély remek tornyával s magyaros oldalszárnyaival oly hivogatólag intett felénk, s lelkünkben titkos kérdés tamadt e tündér-lak gazdájá után s rejtett vágy a lak belsejét megismerni.

S ezen vágyunk, melyről csak bensonkben mertünk álmodozni, beteljesült s a valóság látása valóban ábrándjainkat is meghaladta.

Kiss Lipót, a kedves bodajki káplán, volt rejtett gondolataink tolmácsa ott alatt a ház uránál; s mire a Kálvária hegyről aláereszkedénk, ő ott várt már bennünket az engedéllyel, hogy a kastély ura, Spányi Béla festőművész, szívesen látja kis csapatunkat otthonában.

Mi dobogó szívvel, határozatlan érzelmek között (alig akartuk hinni u. is e kegyet) vártuk a kapu felpattanását, mely nem soká késelt.

A vonzó egyszerűséggel berendezett halliban várt bennünket a művész — egy javakorabeli férfiú, kinek meglátása egyenlő volt őszinte megszeretésével — ki társaságunk minden egyes tagját, Vargha Damján dr. vezérünk bemutatására, külön-külön meleg szeretettel fogadta.

Azután az atelierbe mentünk, az ihletett művész csodás szentélyébe, melynek templomi meleg légkörében alkotja a mester örökbecsű, fenséges műveit. „Mert a nagy természet fenséges minden alakjában, változásában s az örök Isten végtelen mindenhatóságát tükrözi vissza az első fűszál, mi kezünkbe téved, s a természetnek művészi szemmel való bámulata Hozzá, az eget Utához visz közel s az Ő nagy imálatára”, mondá a művész ihletten s mi jöleső bámulattal éreztük, hogy ő közel van hozzá, s megértettük, kiéreztek ezt a szellemet festményeinek meleg hangulatából, mely belőlük felénk áradt.

En ismertem Spányi műveit a látatokról, mindig nagy lelki gyönyörűséget szereztek azok énnekem, nemcsak meri ismerős volt a táj, mit

a kép ábrázolt, de mert egy csodás hangulat vette azt körül, melyet bámulni, élvezni igen, de megérteni akkor képtelen valék. Most megértettem a művészt abban a melegt sugárzó műteremben, melynek diszei között ott pompázott liadallal Urunk szent keresztje s a boldogságos Szűz képe. Az egyik oldalon a szent feszület alatt, melynek testét fehér rózsafüzér csokolja körül, mint templomi oltár áll egy harmonian, mely e művészi szentély hangulata csodásan biztosítja. „Itt szokott játszani az én költői lelkü nóm, a mikor én festek; vele fedeztem fel e szépséges helyet, együtt rendeztük be — mi megértjük egymást...”

„Oh minő boldogság, mily meleg szeretet, minő harmonia e művész lelkében s csendes otthonában! Ugy épülünk rajta, oly jó volt hallgatni az ihletett művészt.”

S megértettük azt is, a mit a nagy Ruskin is oly hévvel tanított, hogy t. i. az élet harmonikus kialakításához a szép szeretete okveien szükséges. S művésznünk is egy szónok hévével s nagy meggyőződéssel partkodott megérteni velünk e nagy igazságot „melyet különösen az ifjabb generációnak kell kiemelni, hogy megkülönböztetni tudjon, hogy szeresse a szépet s tudjon érte aldozati hozni.” „Mert — mondotta tovább — a művészet az, mely legkevésbé befektetést kíván s a mit ott értékelünk az tisztán szellemi töké; azért van a művészetnek, különösen pedig az iparművészetnek oly nagy kulturális es nemzetgazdaságtan fontossága, mert a jó ízlést a jeg el nem verheti, nap ki nem szárhathatja.” S mily fajdalmasan emlékezett meg a művész hazai viszonyainkról. Az ő művei Franciaországban és Amerikában vannak legnagyobbra. Említte, hogy müncheni hazigazdálalján — egy egyszerű kecski gyártó volt — meglepte annak galériája 60-80 eredeti nagy nevű festő képevel, melyet megtekintem a bajor király sem átalált; s ott ez mindennapi dolog, míg nálunk? Fájdalom itt egy kép megveveset *partfogásnak* mondjak; pedig uraim, művészetet partfogolni nem lehet, az arra nincs rászorulva s a ki íyelt mond annak műterezekere vet az szomorú fényt, — a művészetet *igényelni* kell. De hogy az az érzék kifejlődjön, különösen az ifju generációt kell reá nevelni.”

S az is szomorú fénye hazai viszonyainknak, hogy nálunk az igaz tehetség munkáját sem veszik meg, különösen az iparművészetben. Megeset, hogy a külföldre vitt magyar iparművészeti tárgyat magyar ember sokkal drágábban vette meg oda künn.

Figyelmesen hallgattuk a nagy tudású művészt, ki e közben a kedves házi ur szeretetre méltóságával mutatta be családí szentélyét: a paratlan hasznoságu művészi csinnal berendezett szalónt, haló és fürdő szobákat. Mindenütt az ártatlan szeretet fehér szímbolmaja: fehér bevonat; ott egy imaszamoly Maria szoborral s fellette egy kedves örökklampa szór fényt a búvós kis szentély misztikus csendjében.

Majd a szép kertet jártuk be s mindenütt a csodálkozó bámulat hangja hallatszott. Végül pedig valóban nagy meglepetésünkre a ház kedves urnójének meghívására igaz magyar vendégszeretetben is részesültünk.

A legkellemesebb benyomásokkal vettünk búcsút, a kastély nemes urá öl, ereztük mindnyájan szívünkben, hogy e rövidke érintkezés az istensugallta művészzel nagy lelki tükéletesbülésünkre szolgált s legszebb napjaink köze sorozzuk e nem várt lélekemelő találkozásit s tudom örökké boldog lesz a reá való visszaemlékezés.

Kongreganista.

UJDONSÁGOK.

— *Vidéki előfizetőink listáival figyelmeztetjük, hogy lapunk mai számának címszavagján feltüntetjük azt az csekélyes hátralékot, amellyel egyik másik előfizető meg mindíg teledzik. Tisztelettel kéjjük ezen alázatos figyelmeztetés szíves megszüntetését s a hátralék beküldését. Kiadóhivataltí cserényünk anyagi nyílt seblől vértük, hogy az ammy és csekély előfizetési összegnek minden részletre égőli szük-*

ségünk van. Mi igyekszünk megfelelni előfizetőink óhajainak, legyen szabad viszont reménylenünk a csekély előfizetési összegnek legalább utólagos beküldésével a rekonpenzációt.

— **Egyházmegyei hírek.** *Kereskényi Gyula* kiérdemült esperes, érđj plebános javadalmáról lemondott s az érđi plebánia ideiglenes vezetésével *Ferschich János* ottani segédlelkész bizatott meg. — *Krasztina Lajos* budakeszi és *Fojtán János* kálozi káplánok Ráckevebe; *Róbl János* ráckevei káplán Budakeszire; *Debrecnyi Gyula* nagyperkátai káplán Csurgóra; *Magyar Sándor* pázmándi káplán Bodajkra; *Bardon István* ettyeki káplán Nagy-Téténybe; *Mihalcz Ferenc* nagy-tétényi káplán Nagyperkátára; *Kiss Lipót* bodajki káplán Ettyekre; *Dejm Béla* ujmisés Hidegkútra és *Lovász Károly* az egyházmegyébe ujjonnan felvett áldozópap Pázmándra küldettek káplánoknak.

— **Az Országos Pázmány-Egyesület ó-hegyi zárandoklata.** Az Országos Pázmány-Egyesület választmányának határozata értelmében a zólyomvármegyei Ó-hegy kegyelemhelyre zárandókat rendez. A zárandókat idejét július 15-ére, vasárnap állapították meg. Ismételní akarják a B. Szűz iránti hűségük és tiszteletük ama hódolatát, amelynek a kath. írókban különösen kell élnie. Valamint két év előtt Mária-Kadnán, ugy óhajtanak most is őszinte áhítattal megjelenni Magyarország Patronájának kiváltságos oltára előtt, hogy ott feladatuk teljesítésére újabb erőt és lelkesülést merítsenek. Indulás július 14-ön, szombaton délután 3 óra 30 perckor a rufkai gyorsvonattal. Megérkezés Besztercebányára (Szent János-álmás) este 10 órakor. Vasárnap 15-én reggel 7 órakor szent-gyónas Besztercebányán. Gyónás után kocsin felmennek Óhegyre, a kegyelemtemplomhoz és itt szentmisét és szentáldozás. Reggeli után visszatérés Besztercebányára; itt a város és a történelmi nevezetességek megtekintése, azután közös ebéd. Visszatérés Budapestre délután 3 óra 22 perckor, megérkezés 9 óra 10 perckor.

A Mantz-ovoda. A Vizváros egy jelentékeny, modern s valóban a legkényesebb igényeknek is megfelelő kulturális intézmény birtokába jutott. A Mantz János hagyományából épített új ovodát tegnap délelőtt dr. Czapary László elnöke alatt kiküldött felügyelő bizottság avatva s a kulcsokat a mérnöki hivatalnak át-szolgáltatta. A bizottság a legteljesebb megelégedést fejezte ki az építés kiviteléért, azt a tervekkel teljesen egybevágnak találta s javasolta, hogy az ovadékon felül levő összeget, a mennyiben a végleszámolás előtt az lehetséges, szolgáltatassák ki az építő Szentzenstein Jánosnak. Hiszük, hogy a ministerium rövidesen dönteni fog a fölötti, hogy az ovoda kinek a hatáskörébe tartozik, hogy alapítványi, vagy városi legyen-e; s akkor hamarosan megtörténik az óvodai választása s a tanítás legkésőbb szeptember 1-én megkezdhető lesz.

— **Konkurzus.** Tegnap délelőtt 10 órakor folyt le a szemináriumban a megévésűpök, a káptalan több tagja és a szemináriumi előjáróság előtt a növendékpapok fölvétele. A jelentkezett ifjak közül 8 vétetett föl a theologia első évére, egy pedig a gimnázium VII-ik osztályára.

— **Birtokvétel.** A József-utca és Budai-ut sarkán levő Schwarz Gyula-féle ház gazdát cserélt. A régi tulajdonos özvegyétől 48 ezer koronáért Zoltán Odón mérnök, dr. Krausz Zsigmond ügyvéd és Berndorfer Lajos vették meg. Az új tulajdonosok — a mint halljuk — a szép, ősi falkkal beültetett területet parcellázni fogják s így áruba bocsátják. Az úzlet az új tulajdonosokra bizonyára előnyös fog lenni, hiszen a régi,

— **Hirtelen halál.** Pereces Istvánné születt Nemmeister Rozália 45 éves urhidai asszonyt tegnap reggelre halva találták ágyában, holott megelőző este a legjobb kedvben, hosszasan elbeszélgetett hozzátartozóival. Eleinte öngyilkosságra gondoltak, de a megéjtett orvosrendőri vizsgálat megállapította, hogy az asszony halálát szívshühűs idézte elő.

— **Megugrott cucilista izgató.** Kemény Ignác csabdi földbirtokos a napokban azon vette magát észre, hogy a munkásai kezdenek neki parancsolni, nem pedig ő azoknak. Kutatni kezdte a dolog nyitját és hamarosan rájött, hogy Klempa Pál Veszély pusztai lakos ismert szocialista izgató járt munkásai között és sztrájkra igazta őket. Kemény feljelentésére a csendőrök érdeklődni kezdtek Klempa elvtárs holléte iránt, ez azonban jónak látta a letartóztatás elől megugrani. Az aratósztrájkot a közigazgatási hatóság közbelépésének sikerült megakadályozni.

— **Az alkohol.** Vértessacsi levelezőnk tudósít bennünket egy szomorú esetről, amely ugyan egy csak a sok közül, de mégis okulásul szolgálhat azon egyeknek, akik a sok között vannak s akik arra a szomorú utra indultak, a honnan vajmi ritkán van visszatérés. Szaller Ferenc vértessacsi lakos valamikor jobb napokat is látott, míg a pálnka ur nem lett fölőtte. Azóta csak a kurjantásairól volt ismeretes, meg az örökke ferdészög alatt való járásáért. Vagyona elszűnt, vele a becület is s a község, hogy ilyen állapotban is némi hasznát vehesse, a koldusbíró botját nyomta a markába. Ez a méltóság lelket öntött a koldusbíróba, aki nem is sajnálta a spírítust s a hitel határáig buzgón öntözte a lélek gyarló porhüvelyét. Mikor aztán ilyen állapotban a helyzet magaslátára emelkedett, tudomást vett róla az egész falu, ha valami vékonydögájú koldus a körmei közé került, azt akkora grandezzával s a bírói hatalom oly ékes ékeltlen hangsúlyásával kísérte ki a falu határáig, hogy 5 perc alatt mindenki büszkén tekintetett a község legtevékenyebb tisztviselőjére. Különösen az ifjabb generáció nem győzte elege csodálni a rettegett hatalmu embert s akórhany sváb gyerek fele vagyonát oadatta volna, ha az a nagyhatalom az ő kezeiben összpontosul.

A dicsőséges tevékenységnek azonban árnyoldalai is vannak. Szaller Ferenc csak akkor volt boldog, ha a feje mamoros volt. Ez azonban nem mindig lévén hatalmában, sokszor meglepte a buskomorság egy ily sötét pillanatban ragadtatta el magát arra a szerencsétlen cselekedetre, hogy a nyaka és a padlás gerendája között összekötötést keresett. Mire hazatért hozzátartozói megtalálták, halott volt az alkohól áldozata.

— **Felebbviteli tárgyalások.** Julius 24-én: Makk József könnyű testi sértés. Mészöly József sikkasztás véts. Kozts Lajos és tsa rágalmazás. Alföldi József s tsa súlyos testi sértés. Julius 28: Takács Ferenc lopás véts. Böhm József rágalmazás véts. Kolompár Véső s tsa lopás véts. Schneider Pál s tsa lopás véts. Kó Ferencné, becsületes véts.

— **Újabb aratósztrájkok.** Sárbovárdhoz tartozó Hatvan pusztán 120 arató sztrájkba lépett. A járási főszolgabíró közbelépésére 60 arató munkába állt, hatvan azonban mit sem akar tudni a továbbdolgozásról. A dolgozó aratókat csendőrök őrzik, miután a sztrájkolók fenyegető magatartást tanúsítanak. Ugyancsak sztrájk ütött ki a Sárbovárdhoz tartozó Felsőtöbörzsök pusztán is, ahol 88 arató hagyta abban a munkát. Ezek azonban, miután némi kedvezményben részesültek, tegnap újból munkába álltak.

— **Csendélet Valon.** Vindis Lajos 54 éves váli lakos régebb idő óta szerelmi viszonyt folytatott öz. Rác Gáborné született Segesdi Juliával, aki csak 26 éves. Ez a viszony sehogy sem tetszett az asszony fivérenek Segesdi Sándornak, aki minden: elkövetett, hogy nővérét az öreg udvariótól elidegenítse. A napokban éjjel Segesdi Sándor hazamenet udvarukban találta Vindist. A fiatalembert elfutotta a mérég a gyűlölt férfi látára, vasvillát ragadott és azzal támadt Vindisre. Ez előrántotta revolverét és kétszer a fiatalemberrre lőtt. A golyók szerencsére nem találtak. Segesdi segélykiáltásaira többen elősiettek, de Vindis ekkorra elmenekült. A csendőrség megindította az eljárást.

— **Szűkös a rossz bizonyítvány miatt.** A napokban a csendőrök Martonvásárról egy 14 éves fiút tartóztattak le koldulás miatt. Kérdőre vonatván előadta, hogy Berger Gézának hívják és Budapesten lakó s üleitől június 29-én szűköt meg rossz bizonyítvány miatt. A fiút hazatoloncolták.

Jégszekrények nagy választékban kaphatók Márkus Simon özv. és fia cégnél, Jókai-utca 16.

319e szám.
tkv 1906.

Árverési hirdetményi kivonat.

Székesfehérvári kir. tszék mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy székesfehérvári egyházmegyei kegyes alapítványok pénztára végrehajthatónak, néhai Fial József és neje jogutódai végrehajtást szenvedők elleni 210 K. és 400 K. tökekövetelés és járuléai iránti végrehajtási ügyében a székesfehérvári kir. tszék (a székesfehérvári kir. járásbírósg) területén levő Székesfehérvár szab. kir. város határában fekvő, a székesfehérvári 561. számú betétben, a II. 1—2. sorsz. 1376., 1377. hrszám alatt felvett belső hegyi lakház, szantóra 164 koronában és a székesfehérvári 4859. számú betétben A. I. 1—2. sorsz. 1802. hrsz. szantóra, lakház, udvar, 1803. hrszám kettre 1376 koronában ezen megállapított kiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1906. évi július hó 20-ik napján d. e. 9 órákor a kir. törvényh.ában (földszint 53. sz. szabályban) meg-tartandó nyilvános árveresen a megállapított ki-kiáltási áron alul is eladhatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsúrának 10% at készpénzben, vagy az 1888. évi 60. t. cikk 42 §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ban kijelölt övadék-képes értékpapirban a kiküldött kérehez letenni, avagy az 1881. évi 60. t. cikk 170. §-a értelmében a bánat-pénznek a bírósággal előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Székesfehérvárott, 1906. évi május hó 4. én.
A kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

Chapó,
kir. tszéki bíró.

DOCKEJ1906.

Árlejtési hirdetmény.

Székesfehérvár szab. kir. város részére szükség-szes asztalos, bádogos, bogárn, csizmadia, kályhas, kovács, lakatos, mázoló, szigvártó, szabó és üveges új munkák és javítások, ugy vasúru és festek szállítására a tek. közgyűlésnek folyó évi június hó 26-án 1801033. sz. a. kelt határozatával 1906 évi július hó 1-től 1909 évi június hó végéig terjedő három évre vállalatba adása és szállítása elrendeltetvén, ez érdemben a zárt-ajánlatok 1906 évi július hó 12-ik napjáig délelőtti 10 óráig a városi közigazgatási iktató hivatalba nyújtandók be.

A zártajánlatok a jóváhagyott hivatalos árjegyzékekben kitett és meghatározott összegekre egyelően . . . -os engedménnyel tételhetnek, mely betűvel és szóval kiírandó.

A zártajánlati minta a következő:
„Én alulírott a Székesfehérvár szab. kir. város számára 1906 évi július hó 1-étől 1909 évi június hó végéig szükséges mindennemű új és javítási munkáknak a tek. városi közgyűlésnek 1801033. sz. a. kelt határozatával jóváhagyott árjegyzékekben kiírtított módon és méretekkel általam adandó legjobb minőségű s lehetőségig hazai anyagokból elkészítését, azoknak a megjelölt helyszínére szállítását és állandó helyükre elhelyezését vagy beillesztését magamra vállalom a közgyűlés által jóváhagyott árjegyzék egyes tételeinél kitett összes egységi árból egyenlően azaz százaléki engedés, feltűfizetés mellett.

Együttal kijelentem, hogy az ezen vállalatba vonatkozólag Székesfehérvár szab. kir. város közgyűlésének 1801033. sz. a. kelt határozatával

megállapított feltételeket és jóváhagyott árjegyzé-keket ismerem és azokat magamra nézve köte-lezőnek tartom.

A kivánt bánatpénz fejében kor. fill. azaz: korona fillért készpénzben, következő értékpapirokban ide mellékelve betérjesztem.

Kivülről:
„Ajánlat a Székesfehérvár szab. kir. város részére szükséges munkákra.”

Felhivatnak mindazon jogosított iparosok, kik a fentebb jelzett iparágakat művelve a városi munkákat elnyerni óhajtják, hogy zártajánlataikat a meghatározott bánatpénzzel együtt a jelzett időben és helyen beadni el ne mulasszák, mert az elkészen beadott avagy hiányosan kitöltött és felszerelt ajánlatok ügyelemben nem vétetnek.

A bánatpénz készpénzben avagy helybeli takarékpénztári, illetve bank-betéti könyvecskében avagy a benyújtást megelőző napi budapesti tőzsdei árfolyam szerint számítandó övadék-képes értékpapirokból állhat.

Szabóiparra 1000 kor. asztalos, lakatos és kovács iparra egyenként 300 kor. vasúru és festék ugy kályhas egyenként 200 kor. szigvártó bogárn, bádogos, mázoló, csizmadia és üveges egyenként 100 kor. bánatpénzt tartozik letenni.

Az árlejtés egy-eb pontozatai alulírott hivatalos helyiségében (városház 10. sz. a.) a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Székesfehérvárott, 1906. évi június hó 28-án.

Policzer Péter s. k.,
gazd. tanácsos.

COOK és JOHNSON
amerikai
Patent
Tyukszem-gyűrűje
(törv. védve)
ma az egyedüli szer, amely a kinos tyukszemfájdalmat azonnal megszünteti és a tyukszemet kiirtja.
A világ legjobb szere!
Minden szenvedőnek ajánlható.
1 darab ára 20 fillér, 6 darab 1 korona.
Kapható Székesfehérvárott:
Czollner Vince, a Magyar Korona,
Lukács Lajos, a Fekete Sas,
Imrich Viktor, az Orangyal,
Takácsi Nagy József, az Isteni Gondviselés,
Pásztor Sándor, a Szent István,
Say Rudolf özvegye, a Szent Háromsághoz címzett gyógytárakban.

Csak SICULIA névvel ellátott üvegek valódiak.
A Málnási „SICULIA” forrásvíz
a sós savanyúvizek királya.
Sziklarétegen átfurt artézi forrás.
A gyomorégést rögtön megszünteti. Páratlan étvágygerjesztő. Azonnal ható különlegesség a feje, tüdő, torok, gyomor, vese, hólyaghurutos bántalmak ellen. Kórányi, Kéty, Tauszk, Riegler tanár urak szakvéleményei
a málnási „SICULIA”-forrás
a kontinens legdusabb természetes alkalikus, sós savanyúvizek minősítik.
Magyarországi forrártár:
BRAZAY KALMAN BUDAPEST. József-körút 37.
Kapható minden gyógyszerárban, drogeria és tüzserkereskedésben.
3358. 30—27.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott.